

KOMPETENCIAFELTÁRÁS AZ ISKOLÁBAN

Módszertani ötletek és gyakorlatok
tanároknak a diákok felkészítéséhez

TEMPUS
KÖZALAPÍTVÁNY

europass

Impresszum:

Szerző: Svéda Dóra
Szerkesztő: Baranyi Diána
Olvasószerkesztő: Ráczi Viktória

Grafikai tervezés, kiadványszerkesztés: Sebestyén Szilvia
Kiadja: Tempus Közalapítvány, 2023
A kiadásért felel: Bodrogi Richárd, főigazgató
Fotók: Illusztrációként felhasználtuk a projektek résztvevői által készített fotókat.

Kiadványunk megjelenését a Kulturális és Innovációs Minisztérium és az Európai Bizottság támogatta. A kiadványban megjelentek nem szükségszerűen tükrözik a Kulturális és Innovációs Minisztérium és az Európai Bizottság álláspontját.

Tempus Közalapítvány / Nemzeti Europass Központ
1077 Budapest, Kéthly Anna tér 1.
Postacím: 1438 Budapest 70, Pf. 508.
Infóvonal: (1) 236 5050 (hívható: hétköznap 9–13 óra között)
E-mail: europass@tpf.hu
Web: www.europass.hu
Facebook: EuropassMagyarország

A Tempus Közalapítvány minden pályázataival kapcsolatos információt, pályázati űrlapot, egyéb dokumentumot térítésmentesen bocsát az érdeklődők rendelkezésére, azok kereskedelmi forgalomba nem hozhatók.

Tartalomjegyzék:

Bevezető	4
Minden, amit az Europassról tudni érdemes	6
Az Europass szolgáltatásai	
Az Europass dokumentumok	
A tudatos karriertervezés az iskolában kezdődik	8
Gyakorlatok, eszközök, feladatok	9
10 kérdés küldetésfeltáráshoz	
Címerrajzolás	
Kompetenciakerék	
Super-féle munkaérdeklődés kérdőív	
Óravázlatok és foglalkozástervek	
„Amerikából jöttem” – kompetenciaóra	
„Mit tartok értékesnek a munkában?” – óra	
Montázkészítés óra	
Útvonal vagy gondolattérkép óra	
Hasznos linkek	30
Szakirodalom, hivatkozások:	31

BEVEZETŐ

A fiatalok felnőtt életre való felkészítése folyamatosan újabb és újabb kihívásokkal szembebesíti a velük foglalkozó szakembereket. Jelen kiadványunk célja, hogy ennek az összetett fejlesztési folyamatnak egy kis szeletéhez nyújtson ötleteket, gyakorlatokat.

Módszertani gyűjteményünkkel szeretnénk támogatni a pedagógusokat és gyerekekkel foglalkozó szakembereket abban, hogy segítsék tanítványaikat a pályaorientáció, a továbbtanulás és az álláskeresésre készülés első lépéseiben. Ennek elengedhetetlen eszköze az önismeret fejlesztése, a reális önkép kialakulása és a saját kompetenciák életkornak megfelelő ismerete, továbbá az Europass dokumentumok készségi szintű használatának elsajátítása. Gyakorlati eszközöket és anyagokat gyűjtöttünk össze, melyeket a segítők osztályfőnöki óra, pályaorientációs nap vagy délutáni foglalkozás keretében is könnyen alkalmazni tudnak.

Azt szeretnénk támogatni, hogy a gyerekek általános iskolás korban kezdjenek el barátkozni a karrier vagy életpálya fogalmával, növelni lehessen tudatossági szintjüket, külső perspektívából rálássanak erősségeikre, meg tudják fogalmazni igényeiket egy jövőbeni lehetséges hivatással kapcsolatban és ismerjenek meg minél több szakmát, melyeket saját családi környezetükben nem áll módjukban.

Mivel a kompetenciaalapú karriertervezés a jelenlegi tendencia a munka világában, ezért nagy hangsúlyt fektetünk az erősségek feltárására és a kompetenciák beazonosítására játékos tervezési eszközök használatával.

Kiadványunk tanulmányozásával pedagógusként az alábbiakhoz kap segítséget:

- gyerekek önismeretének fejlesztése;
- önreflexiós készség erősítése;
- készségek, képességek, kompetenciák tudatosítása és beazonosítása;
- folyamatban való gondolkodás segítése;
- „growth mindset” (fejlődésorientált gondolkodás) fejlesztése „fixed mindset” (rögzült gondolkodás) helyett;
- csoportkohézió és közösség erősítése a kooperatív feladatok által.

Nemzetközi és minden ágazatra kiterjedő felmérések előrevetítik a kompetenciákban való gondolkodás szükségességét. A Világgazdasági Fórum 'Future of Jobs report' című kutatása, mely előrejelzi, hogy mely kompetenciák lesznek versenyképesek, az alábbi készségeket állapítja meg, melyek megismertetése és fejlesztése elengedhetetlen.

2025 top 10 versenyképes munkaerőpiaci kompetenciája

analitikus gondolkodás és innovációs készség

(analytical thinking and innovation)

folyamatos tanulás és tanulási stratégiák

(active learning and learning strategies)

komplex problémamegoldó képesség

(complex problem-solving)

kritikai gondolkodás és elemzőkészség

(critical thinking and analysis)

kreativitás, eredeti ötletek és kezdeményezőképeség

(creativity, originality and initiative)

vezetői készségek és társas befolyásolás

(leadership and social influence)

technológiák használata, monitoringja és kontrollja

(technology use, monitoring and control)

technológiai tervezés és programozás

(technology design and programming)

reziliencia, stressztűrő képesség és rugalmasság

(resilience, stress tolerance and flexibility)

érvelés, problémamegoldás és ötletelés

(reasoning, problem-solving and ideation)

MINDEN, AMIT AZ EUROPASSRÓL TUDNI ÉRDEMES

Az Europass az Európai Bizottság kezdeményezésére jött létre abból a célból, hogy Európa-szerte támogassa az álláskeresőket és a tanulni vágyókat a számukra megfelelő tanulmányi és álláslehetőségek elérésében. További célja, hogy megkönnyítse a pályázást, mind a munka, mind az oktatás/képzés területén, valamint hogy elősegítse a külföldön szerzett végzettségek elismertetését. Az Europass olyan eszközöket biztosít, amelyek segítenek az:

- önéletrajz készítésében és karriercélok elérésében;
- tanulmányok és szakmai tapasztalatok dokumentálásában és értékelésében;
- munkavállalási, ösztöndíj- és továbbképzési lehetőségek megtalálásában;
- Európában való mobilitásban.

Az Europass szolgáltatásai

Az Europass portálon ingyenes regisztrációt követően bárki létrehozhatja saját profilját, ahol a személyes adatokat, tanulmányokat, szakmai tapasztalatokat, készségeket és kompetenciákat rögzítheti. A portálon lehetőség van 30 nyelven, több stílusban elkészíteni az Europass önéletrajzot és motivációs levelet, melyeket a digitális dokumentumtárban lehet tárolni minden, álláspályázathoz szükséges dokumentummal (referencialevél, oklevél, bizonyítvány) együtt. Az Europass profilban megadott tanulmányok, tapasztalatok és érdeklődési körök alapján a portál személyre szabott tanulási/képzési- és álláslehetőségeket kínál, de kulcsszavak (ország, pozíció) segítségével is van mód lehetőségeket keresni egész Európában.

Az Europass portálon a legfontosabb támogató szervezetek és információs központok elérhetőségei, illetve a velük kapcsolatos tájékoztató anyagok is segítik a látogatókat. Az Europass tevékenységeit más hálózatokkal, mint például az **Európai Foglalkoztatási Szolgálattal (EURES)** együttműködve végzi, melyek bizonyos szolgáltatásai az online felület rendszerébe beépülve járulnak hozzá a még kiterjedtebb segítségnyújtáshoz.

Az **Europass digitális önértékelő teszt** segít felmérni a felhasználók digitális készségeinek szintjét, az erősségeket és a hiányosságokat. A teszteredmények megfelelően a portál személyre szabott képzéseket kínál, hogy a felhasználók bővíthessék digitális ismereteiket.

Az Europass dokumentumok

Az Europass öt különböző dokumentumtípust kínál, melyek segítik a karriertervezést és a munkakeresést. Az öt dokumentum mindegyike egységes formátumban készül, ezzel elősegítve azt, hogy a bemutatott készségek és végzettségek az Európai Unió és az Európai Gazdasági Térség országain belül bárhol értelmezhetők és összehasonlíthatók legyenek. A dokumentumok minden egyéb, a pályázást segítő anyaggal együtt biztonságosan tárolhatók az Europass profilban. Az Europass önéletrajz és motivációs levél az

Europass portál felületén tölthető ki. Az Europass oklevélmelléklet a felsőfokú végzettség, míg a bizonyítvány-kiegészítő a szakképesítés külföldön történő elismertetésére szolgál. Az Europass mobilitási igazolvány pedig az európai mobilitási tevékenység (önkéntesség, szakmai gyakorlat, külföldi ösztöndíjas időszak) igazolására szolgáló dokumentum.

- **Europass önéletrajz:** strukturált és átlátható önéletrajz, többféle stílusban, egyszerűen.
- **Europass motivációs levél:** könnyen szerkeszthető motivációs levél, amely segít a célok megfogalmazásában.
- **Europass mobilitási igazolvány:** egy dokumentum, amely bemutatja és összehasonlíthatóvá teszi a külföldi tanulmányutak során elsajátított kompetenciákat és a szakmai tapasztalatot.
- **Europass kiegészítők:** az Europass oklevélmelléklet a felsőfokú végzettség, míg a bizonyítvány-kiegészítő a szakképesítés külföldön történő elismertetésére szolgál.
- **Europass digitális tanúsítvány:** egy elektronikus dokumentum, amely hitelesíti a megszerzett képesítéseket, igazolja a tanulási tevékenységben való részvételt.
- **Digitális önértékelő teszt:** online teszt, ami segít felmérni a felhasználók digitális készségeinek szintjét.
- **Europass karrierúttervező:** az Europass portál összes szolgáltatása egyben, kiegészítve az információs oldalakkal.

Lássunk néhány konkrét példát arra, hogyan használhatjuk az Europass szolgáltatásokat a gyakorlatban:

- Egy diák használhatja az Europass önéletrajzot és motivációs levelet egy ösztöndíjra vagy állásra való jelentkezéshez.
- Egy leendő munkavállaló használhatja az Europass mobilitási igazolványt a külföldi tanulmányairól és szakmai tapasztalatairól szóló információk összefoglalásához.
- Egy munkaadó használhatja az Europass önéletrajzot és motivációs levelet a pályázókról szóló információk áttekintéséhez.

A TUDATOS KARRIERTERVEZÉS AZ ISKOLÁBAN KEZDŐDIK

Az Europass portál számos ingyenes szolgáltatással támogatja a diákok fejlődését, illetve a munkakereséshez és tanulmányi lehetőségek megtalálásához is hozzájárul.

Az Europass hasznos lehet:

Diákoknak,

- akik saját Europass profiljuk megalkotásával tapasztalataikat, tanulmányaikat, készségeiket és erősségeiket rendszerezhetik, majd ezeknek megfelelően karriercéljaik is elkezdhetnek formát ölteni.
- Mindez hozzájárul ahhoz, hogy olyan képzést, illetve szakirányt/pályát válasszanak, ahol valóban kihasználhatják képességeiket, és ahol ki tudnak teljesedni.
- Ha a felhasználó már tisztában van saját céljaival, rögtön kereshet is hozzá illő tanulmányi vagy munkalehetőségeket az *Europass portálon!*

Oktatóknak,

- akik az Europass dokumentumai és szolgáltatásai, illetve a felületen található információk révén megismerhetik a különböző országok képzési és képesítési rendszereit.
- A *bizonyítvány-kiegészítő, oklevélmelléklet, illetve mobilitási igazolvány* dokumentumok kiállításával az intézmények további támogatást nyújthatnak diákjaiknak, ezáltal megkönnyíthetik végzettségeik és tapasztalataik elismertetését itthon és külföldön egyaránt.
- Arra is lehetőséget kínál az Europass, hogy az intézmények online hitelesíthessék az általuk kiállított hivatalos dokumentumokat.

Önértékelés és pályaaorientáció

Az Europass karrierútvonal tervező segítségével a diákok áttekinthetik a készségeiket, tapasztalataikat és érdeklődési köreiket, hogy meghatározzák karriercéljaikat. Ez segíthet nekik abban, hogy később olyan tanulmányi és munkalehetőségeket válasszanak, amelyek megfelelnek a képességeiknek és céljaiknak.

Tanulmányi és szakmai tapasztalatok dokumentálása

Az Europass önéletrajz és motivációs levél segíthet a diákoknak abban, hogy strukturáltan és átláthatóan dokumentálják tanulmányaikat és szakmai tapasztalataikat. Ez hasznos lehet az ösztöndíj- és álláspályázatokhoz.

Külföldi tanulmányok és szakmai tapasztalatok támogatása

Az Europass mobilitási igazolvány segíthet abban, hogy összefoglaljuk a külföldi tanulmányi és szakmai tapasztalatainkat.

Tudatosság növelése az európai lehetőségekről

Az Europass portálon található információk segíthetnek a diákoknak abban, hogy tájékozódjanak az európai tanulmányi és munkalehetőségekről.

Az Europass eszközök használata az iskolákban segíthet tehát abban, hogy:

- tudatosabban tervezzük a tanulmányokat és a
- hatékonyabb önértékelést végezzünk
- rátaláljunk az Európai Unió ingyenes mobilitásai lehetőségeire

GYAKORLATOK, ESZKÖZÖK, FELADATOK

A legkézenfekvőbb és a 12-18 év közötti korosztály szempontjából izgalmas és könnyen megragadható „belépési pont” a karrierről való gondolkodásban az erősségek feltárása. Ennek előnyei, hogy a gyerekek/fiatalok fókuszba ebben az életkorban önmagukra irányul, könnyen tudnak kapcsolódni a gyakorlatokhoz. Az erősségek, vagy munkaerőpiaci nyelven top skillek tulajdonképpen pozitív tulajdonságaink, képességeink, tudásunk, ismereteink, a saját magunkról alkotott önkép és a mások rólunk alkotott véleményének összessége, melyet komolyabb és játékosabb formában is feltárhatunk. Nyelvezetében pozitív, emelő kifejezéseket használ a gyakorlat, ezzel is bátorítva az őszinte önkifejezést, az egymással való nyíltságot. Amit gyerekeknél el tudunk érni: a tulajdonságokat kompetenciára lefordítani, tudatosítani, hogy a környezet is látja őket valamilyennek, megerősíteni bennük, hogy a képességek fejleszthetők. A feltárt képességeket kompetenciák formájában beilleszthetők az Europass önéletrajzba.

10 KÉRDÉS KÜLDETÉSFELTÁRÁSHOZ

KINEK?

13 éves kortól kognitív képességek függvényében

HOGYAN?

Egyéni feladatként a gyerekek kitöltik, majd párban megbeszélik/riporter gyakorlat formájában meginterjúvolják egymást a válaszokkal. (A riporter gyakorlat dinamikus csoportos feladat: keress egy párt és tedd fel neki az első kérdést, felváltva beszéljétek meg, majd egy másik társadnak a másodikat, és így tovább. A gyakorlat végén közös megosztás a teljes közösségben a tanulságokról és felismerésekről. Diákmunkát, önkéntes munkát vagy állást kereső korosztálynál a felismeréseket javasolt írásban összegezni, hogy az eredmények bekeverülhessenek majd az Europass motivációs levélbe (Europass 2023).

TIPP:

Ha az osztályban/csoportban magas a bizalmi szint, frontálisan is megbeszélhetők a kérdések, de mivel a kérdések nagy része mélyebb önfeltárást kíván, célszerű párban vagy riporter gyakorlat formájában (minél több osztálytársat meginterjúvolni) elvégezni.

1. Mi tesz boldoggá? Mi dob fel?

.....

2. Mit mondanak a barátaid, miben vagy jó?

.....

3. Mit kellene tenned szerintük? („Neked ... kéne lenned”)

Mivel küldenék hozzád az embereket? Egészítsd ki a mondatot „kérdezd meg (itt a te neved)-t, ő igazán jó-ban/ben, vagy ő jól ért ahez/hoz”. Az eddig végzett munkád során vagy a tanulásban milyen képességed vagy tulajdonságod révén értél el elismerést, sikert?

4. Mi volt az a munka (feladat, tevékenység, résztevékenység, nemcsak konkrét munkakör), amelyet a legszívesebben végeztél?

.....

5. Miben szeretsz segíteni másoknak?

.....

6. Mit tudnál megtanítani két perc alatt másoknak? (ismeret/készség)

.....

7. Mivel tudnál pénzt keresni? Mihez értesz? Írj le mindent, ami csak eszedbe jut! Ne gondoldj most arra, hogy mit szólnának mások, az sem fontos, hogy életed hivatása legyen.

.....

8. Mikor volt az, hogy alig tudtál aludni, mert olyan izgatott voltál amiatt, amit el akartál végezni?

.....

9. Volt-e olyan, hogy túlhajtottad magad? Mi volt az, és miért dolgoztál, tevékenykedtél ennyire keményen?

.....

10. Milyen 3-5 álommunkát vagy vállalkozást tudsz elképzelni, amelyek megtestesítik mindazt, amiben hiszel?

.....

CÍMERRAJZOLÁS

KINEK?

12 éves kortól

HOGYAN?

Egyéni rajzos feladat és a címér prezentálása frontálisan.

ESZKÖZIGÉNY:

A4-es lap és színes filctollak

TIPP:

Digitálisan edukált és eszközzel rendelkező tanulók esetében telefonon fotóból is megszerkeszthetik a címert, vagy ppt-ben is kiadható házifeladatnak a következő osztályfőnöki órára. Ha a kolléga motiválni szeretné a gyerekeket, akkor az első három jelentkező kaphat például osztályfőnöki dicséretet. Kérjük meg a gyerekeket, hogy egyes szám első személyben beszéljenek magukról, ezzel is gyakorolva az önreprezentációt.

CÍMERÉSZÍTÉS LÉPÉSEI:

1. lépés: hosszában hajtsd ketté a lapot!

2. lépés: a lap bal oldalára rajzolj fel egy jelképet, ami jól szimbolizál téged (pl. logó, állat, növény, kedvenc tárgy, emlék, élmény), bátran használj színeket!

3. lépés: a lap bal oldalára rajzolj fel olyan szimbólumokat, jelképeket, amelyek megtestesítik a legjobb tulajdonságaidat!

4. lépés: mutasd be magad a rajz alapján!

5. lépés (opcionális): az osztálytársak adjanak pozitív visszajelzést: „Mi tetszett nektek legjobban, amikor XY beszélt?” „Mire adnátok pozitív visszajelzést XY prezentációjában?”

A gyakorlat előnye, hogy a gyerekek kipróbálhatják magukat abban a szerepben, ami hasonló egy állásinterjúhoz: „Mutassa be a három legerősebb képességét!”

KOMPETENCIAKERÉK

KINEK?

14 éves kortól

HOGYAN?

1. lépés: Csoportos brainstorming: munkában hasznos kompetenciák gyűjtése táblára vagy flipchartra.

2. lépés: Egyéni munkában a kerék megrajzolása, majd a kerék megrajzolt nyolc sugarára mindenki beírja a számára legfontosabb 8 képességet/erősséget/kompetenciát. Választhatnak a tábláról, de kitálhatnak egyéni erősségeket is.

3. lépés: Mindenki beskálázza, hogy 1-10-ig az adott képességben mennyire tartja magát erősnek.

4. lépés: Csoportos megosztás (kislétszámú osztályban mindenki bemutatja a saját kompetenciakerékét, nagylétszámú osztályban beszélgetünk a felismerésekről, tapasztalatokról (Pl. Mit tanultál magadról?)

ESZKÖZIGÉNY:

tábla/ flipchart, A4-es lap és íróeszközök

TIPP:

Ha a kompetenciák felsorolása nehezen megy, akkor érdemes megnézni az „5 elengedhetetlen készség a sikeredhez” című Europass videót. (Székely Martin 2023)

SUPER-FÉLE MUNKAÉRDEKLŐDÉS KÉRDŐÍV

KINEK?

középiskola 9. osztálytól

HOGYAN?

Nyomtatott teszt kitöltése, értékek átvezetése és megbeszélése egyéni beszélgetésben vagy csoportban. A gyakorlat célja, hogy a gyerekek rendelkezzenek fontossági sorrenddel azzal kapcsolatban, hogy milyen értékeket részesítenek előnyben a jövőbeni pályaválasztáshoz vagy munkakereséshez. A gyerekek megkapják a 45 állításból álló lapot, ahol 1-től 5-ig értékelniük kell az egyes állításokat pályaválasztásuk szempontjából.

A gyerekekkel a szélsőértékekről beszélgetünk: azokat a válaszokat építjük be az Europass motivációs levélbe, amelyek 5-ös értéket kaptak. Felsőbb osztályokban, végzős évfolyamoknál lehet használni az értékelőlapot is, amely a válaszokat értékkörökbe sorolja (pl. önérvényesítés, kreativitás, anyagi ösztönzés stb.), a fiatalabbaknál azonban elegendő, hogy szempontokat kapnak a potenciális munkakörök osztályozásához és hasznosítani tudják ezeket a szempontokat az álláskeresésben és a motivációs levél megírásában. Amennyiben a gyerekek nem tudják értelmezni az egyes állításokat, pl. „Sikerét vagy kudarcát csak a következő nemzedék döntheti el”, érdemes ezeket közösen megbeszélni, hogy egymás látásmódját is árnyalják, illetve a pedagógus gyakorlati példákat is hozhat.

ESZKÖZIGÉNY

Kinyomtatott teszt és tollak

TIPP:

A korosztály nagyra értékeli az olyan feladatokat, ahol nincs rossz vagy jó válasz, megélhetik a szabad döntéshozatalt és autonómiát. Ennél a gyakorlatnál érdemes hangsúlyozni, hogy nincs jó, vagy rossz válasz, csak az egyénre jellemző preferenciák fontosak. Csoportban hangsúlyozzuk előre, hogy a válaszokat nem kell egymással megosztani.

Az eredeti teszthez tartozik egy értékelőlap, de ezt ebben a korcsoportban nem szoktuk használni, mivel esetükben még hiányzik a munkatapasztalat.

OLYAN MUNKÁT SZERETNÉK, AHOL AZ EMBER...

Szüntelenül új, megoldatlan problémákba ütközik	
Másokon segíthet	
Sok pénzt kereshet	
Változatos munkát végezhet	
Szabadon dönthet a saját területén	
Tekintélyt szerezhet a munkájával	
Akár művész is lehet	
A többiek közé tartozik	
Pillanatnyi kedve dönti el, hogy mit csináljon	
Megvalósítja önmagát	
Tisztelheti a főnökét	
Tehet valamit a társadalmi igazságosságért	
Nem beszélhet mellé, mert csak jó vagy rossz megoldások léteznek	
Másokat irányíthat	
Új elképzeléseket alakíthat ki	
Valami újat alkothat	
Objektíven lemérheti munkája eredményét	
Vezetője mindig helyesen dönt	
Olyat is csinálhat, ami más szemében fölöslegesnek tűnhet	
Szebbé teheti a világot	
Önálló döntéseket hozhat	
Gondtalan életet biztosíthat	
Új gondolatokkal találkozhat	

Vezetői képességeire szükség lehet	
Sikerét vagy kudarcát csak a következő nemzedék döntheti el	
Személyes életstílusa érvényesülhet	
Munkatársai egyben barátai is	
Biztos lehet afelől, hogy munkájáért a többiek megbecsülik	
Nem kell minduntalan ugyanazt csinálnia	
Jót tehet mások érdekében	
Más emberek javát szolgálhatja	
Sokféle dolgot csinálhat	
Önre mások felnéznek	
Jól kijön a munkatársaival	
Olyan életet élhet, amit legjobban szeret	
Önnek konfliktusokat kell vállalnia	
Mások munkáját is irányíthatja	
Szellemileg izgalmas munkát végezhet	
Magas nyugdíjra számíthat	
Munkájába másnak nincs beleszólása	
Szépet teremthet	
Olykor játszhat is	
Önnek megértő vezetője legyen	
Szüntelenül fejlesztheti, tökéletesítheti önmagát	
Új ötleteire mindig szükség van.	

Kérjük 1-5-ig terjedő számozással jelezze, hogy milyen mértékben igazak Önre az alábbi állítások (1 legkevésbé igaz – 5 teljes mértékben igaz)!

ÓRAVÁZLATOK ÉS FOGLALKOZÁSTERVEK

„Amerikából jöttem” – kompetenciaóra

KINEK?

9-13. osztályos tanulóknak

IDŐTARTAM:

45 PERC

ESZKÖZÖK ÉS ELŐKÉSZÍTÉS:

A teremben alakítsunk ki 4 asztalt, melyek körül a gyerekeket egyenletesen elosztjuk, ideális létszám az asztaloknál minimum 6, maximum 10 fő. Az asztalra helyezünk csomagolópapírt vagy flipchartpapírt és filctollakat.

JÉGTÖRŐ GYAKORLATOK:

Vidám brainstorming, vagyis ötletelés arról, hogy milyen különleges, humoros foglalkozásokat ismernek, lehetnek ezek a foglalkozások kitaláltak is, vagy olyanok, amelyek már megszűntek, vagy csak a jövőben fognak kialakulni. Inspirációnak bemutathatjuk a Tesz-Vesz-Város 21. századi karikatúráját. A gyerekek minél több foglalkozást gyűjtsenek össze 5 perc alatt.

A hátralévő 40 percben a kiscsoportok az asztaloknál válasszanak egy-egy valós, jelenleg létező foglalkozást vagy szakmát, melynek a kompetenciáit részletesen ki kell dolgozniuk. Tartsák titokban, hogy melyiket választották, mert a többieknek ki kell majd találniuk a kompetenciák alapján. Válasszanak egy „asztalgazdát” is, aki a jegyzetelést koordinálja és figyel, hogy a kiscsoport figyelme a feladaton maradjon. A pedagógus mondjon gyakorlati példákat (pl. cipész – kézügyesség; edző – izmos testfelépítés, kitartás stb.) vagy tegyen fel segítő kérdéseket a kompetenciák összegyűjtéséhez:

- Milyen tudással rendelkezik ez a személy?
- Milyen képességei vannak?
- Mi jellemzi?
- Milyennek látják a kollégái vagy a főnökei?
- Mit kellett tanulnia ahhoz, hogy ezt a munkát végezhesse?
- Mi a legjobb tulajdonsága?
- Mik lehetnek az erősségei és gyengeségei?
- Milyen külső jellegzetességei lehetnek?

Az asztalok minél több tulajdonságot, jellemzőt gyűjtsenek össze, melyeket írjanak fel a flipchartpapírra. 15 perc elteltével a kiscsoport jelölje ki, hogy közösen prezentálják a kompetenciákat, vagy kijelölnek egy személyt, majd mutassák be a munkájuk eredményét. A kompetenciák alapján a többi asztalnak ki kell találnia, hogy melyik foglalkozásról van szó.

Az óra végén a pedagógus nyitott kérdésekkel reflexiót hív elő a gyerekekből: Kit, milyen kompetenciájáról lehet felismerni? Neked mi a legjellemzőbb tulajdonságod? Mire vagy legbüszkébb?

„Mit tartok értékesnek a munkában?” – óra

KINEK?

9-13. osztályos tanulóknak

IDŐTARTAM:

45 PERC

ESZKÖZÖK ÉS ELŐKÉSZÍTÉS:

Kinyomtatott Super-féle munkaérték kérdőív, tollak, postitek

JÉGTÖRŐ GYAKORLATOK:

A gyerekek kapnak egy postit, a pedagógus tegye fel a kérdést: „Képzeld el magad húsz év múlva. Milyen munkát végzel?” A választ a gyerekek olvashatóan írják fel egy postitre, majd a cédulát gyűrjék össze. A feladat a galacsinokat úgy dobálni egymás között 1 percig, hogy egyik sem eshet le a földre. A tanár méri az időt. 1 perc leteltével mindenki a kezében tart egy galacsint, kibontja, a tanár felteszi az a kérdést, hogy „Mit jelent számodra az, amit a cédulán olvasol? Csak pozitív dolgokat mondatsz”

A gyerekek megpróbálhatják beleképzelni magukat társuk helyébe, és gyakorolják a konstruktív fogalmazást minősítés helyett. A gyakorlat 10 perc, nem kell mindenkire sort keríteni, ha magas az osztálylétszám. Ezt követően a pedagógus kiosztja a Super-féle munkaérték kérdőívet és pár szóban ismerteti a gyerekekkel, hogy miért fontos tisztában lenniük azzal, hogy mi jelent számukra értéket majd jövőbeni hivatásukban

(örömmel végzett munka, jobb mentális egészség, több sikerélmény stb.). Ezt követően megkéri a gyerekeket, hogy töltsék ki a tesztet, nincs jó vagy rossz válasz, és az értékek nem az iskolai osztályzatokhoz hasonlóak.

A kitöltésre 15-20 perc szükséges az osztály érettségétől, létszámától, haladási sebességétől függően. A kitöltést követően a pedagógus beszélget a gyerekekkel arról, hogy

- Mi volt a számukra a legmeglepőbb, újszerűbb szempont, amire eddig nem gondoltak?
- Melyek azok a szempontok, amelyekre ötös értéket adtak, tehát fontos számukra? Miért?
- Milyen új felismerésre tettek szert magukkal kapcsolatban?

A kérdőív minden korosztálynál elősegíti a munkahelyválasztás szempontjainak tudatosítását és új kritériumokkal gazdagítja a kitöltőket. Az ötösre értékelt szempontokat, be lehet építeni az Europass motivációs levélbe is: „Olyan munkahelyet szeretnék találni, ahol jól tehetek mások érdekében.” Ha a foglalkozás osztályfőnöki óra keretében történik, az osztályfőnök megkérheti a gyerekeket, hogy beszélgessenek a szüleikkel, hogy ők mit szeretnek a munkájukban és ezt következő órán közösen megbeszélhetik.

ÓRAVÁZLATOK ÉS FOGLALKOZÁSTERVEK

Montázkészítés óra

KINEK?

7-13. osztályos tanulóknak

IDŐTARTAM:

45 PERC

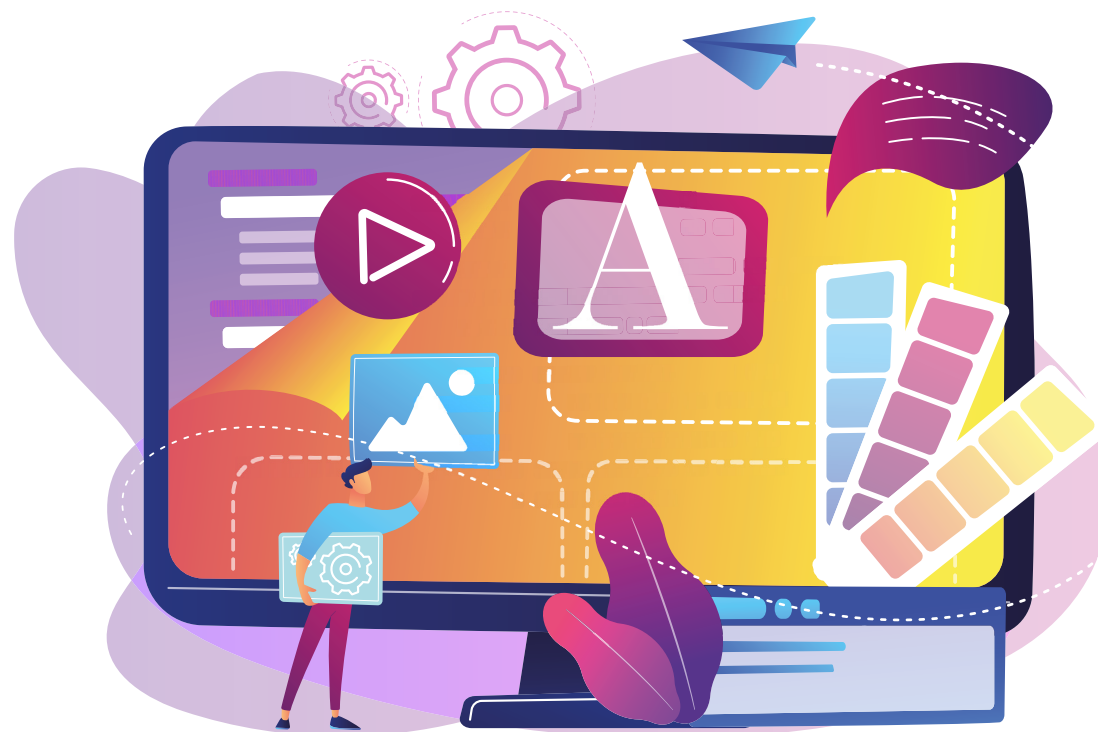
ESZKÖZÖK ÉS ELŐKÉSZÍTÉS:

Színes magazinok, A4-es karton, olló, ragasztó

JÉGTÖRŐ GYAKORLATOK:

A pedagógus kérje meg a gyerekeket, hogy képzeljék el magukat 15 év múlva, mivel szeretnének foglalkozni, milyen környezet veszi őket körül a munkában, milyen eszközökkel dolgoznak, mit csinálnak, kik a munkatársaik stb. Majd adjon nekik időt arra, hogy a magazinokból megfelelő képeket keressenek ehhez, amelyekből majd montázst készítenek.

FELADAT:

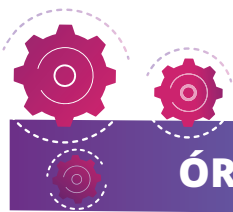
Készítsd el a montázsod fotókból/betűkből/képekből, melynek címe: „Én és a munkám 15 év múlva”. Ha kész vagy, mutasd be az alkotásod a többieknek!

A feladat nem csak azért hasznos, mert mentális gyakorlatként elképzelteti és megalkotja a jövőbeni munkavállalói/vezetői/vállalkozói ént, hanem a gyakoroltatja a gyerekekkel a prezentációt, az önmagukról strukturáltan gondolkodást és önkifejezést is.

TIPP:

A készült alkotásokból kiállítást vagy virtuális kiállítást is rendezhetnek a gyerekek, díszíthetik az osztálytermet.

ÓRAVÁZLATOK ÉS FOGLALKOZÁSTERVEK

Útvonal vagy gondolattérkép óra

KINEK?

7-13. osztályos tanulóknak

IDŐTARTAM:

2x45 PERC

ESZKÖZÖK ÉS ELŐKÉSZÍTÉS:

Színes filctollak, A4-es papír

FELVEZETÉS:

A pedagógus kérje meg a gyerekeket, hogy képzeljék el magukat dolgozó felnőttként. Milyen út vezet odáig? Kétféle kivitelezési módot próbálhatunk ki:

1. Útvonal:

Rajzold meg az útvonalad, hogyan érsz el odáig, hogy sikeres szakács vagy. A lap két végpontja a jövő és a jelen, hogyan kötöd össze? Mi történik a kettő között? Egyenes vagy kacsakaringós út köti össze a jelent és a jövőt? Kik kísérnek az utadon? Milyen állomásokon állsz meg? Mire van szükséged, hogy haladj a cél felé? Írd oda, rajzold oda, tűzz ki mérföldköveket!

JÖVŐ

JELEN

2. Gondolattérkép:

Rajzold a lap közepére a vágyott jövőt, nevezd meg azt foglalkozást, amiben látod magad. Gyűjtsd össze, hogy mi veszi körül ezt a célt, rajzolj gondolattérképet.

JÖVŐ

Az illusztrációk elkészültét követően a gyerekek bemutatják magukat a rajz alapján, nagyobb osztállylétszám esetén párokat alkotva egymással. A pedagógus megkéri a gyerekeket, hogy vigyék haza a rajzokat és beszélgessenek róluk szüleikkel. A ráépülő következő órán minden gyerek önkéntes alapon egy vagy két percben mesélhet a saját rajzáról a teljes osztályközösség előtt. A prezentálás készsége a teljes álláskeresési folyamatot végigkíséri majd, így játékos és vizuális módon már felső tagozattól lehet gyakorolni. Fontos, hogy a gyerekek prezentálását megerősítő visszajelzés és támogató testbeszéd kísérje.

**A kiadványban található
feladatlapon
ingyenesen letölthetőek
az europass.hu oldal
Kiadványok aloldaláról.**

Hasznos linkek

Tervezd meg a karriered! – Europass kiadvány (2015)

Karriertervezés az iskolában – Europass kiadvány (2016)

Pécsi Tudományegyetem karrieroldal: Pályaorientációs segítség középiskolásoknak

Bérekalkulátor:

<https://www.randstad.hu/allaskeresoknek/berkalkulator/>

Állásportálok pályakezdőknek:

europass.eu

<https://dreamjobs.hu/hu>

<https://app.mytime.jobs/>

<https://zyntern.com/>

Szakmai közösségi oldal:

<https://www.linkedin.com/feed/>

Szakirodalom, hivatkozások:

Csikósné, Sipeki I. (2012): Munkaértékek a középiskolában és a BGF KVIFK hallgatói körében.

publikaciotar.uni-bge.hu/120/1/csik%C3%B3sn%C3%A9%20sipeki%20iren_munkaertekek.pdf (2023.08.29.)

Dinsmore, Scott (2023) <https://liveyourlegend.net/>

Super, D. E. (1990): A life-span, lifespace approach to career development. In D. Brown, L. Brooks, & Associates (Szerk.), Career Choice and Development (2nd ed., 197–261 o.). San Francisco: Jossey-Bass Publishing

Super-féle munkaérték kérdőív:

kormanyhivatal.hu/download/7/44/76000/3%20b_Munka-%C3%A9rdek%C5%91d%C3%A9s%20-%20%C3%A9rt%C3%A9k%20k%C3%A9rd%C5%91vek.pdf

Székely, M. (2021) 5 elengedhetetlen készség a sikerhez – Europass.

youtube.com/watch?v=YUU5zC8jP2A

Székely, M. (2021) Hogyan nyugózd le a leendő munkaadód?

youtube.com/watch?v=De4V0Q1aPto

World Economic Forum (2020) Future of Jobs Report 2020.

weforum.org/reports/the-future-of-jobs-report-2020/

